

שנה"ל תשע"ז

חוזר לתלמידים: כתיבת עבודה סמינריונית בב"א

* נא לקרוא חוזר זה בעיון לפני ההגעה לייעוץ בנושא ע"ס

* החוזר מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות הכתבת, אך הוא מופנה ומתייחס לגברים ונשים כאחד.

במהלך לימודיכם לתואר הראשון בפסיכולוגיה, אתם נדרשים להגיש עבודה סמינריונית (להלן: ע"ס) אחת. במידה ואתם מתעתדים לכתוב עבודה סמינריונית השנה, עליכם להירשם לקורס "עבודה סמינריונית" (51544), שייזכה אתכם ב-4 נ"ז. בנוסף, בתחילת סמסטר ב' תיפתח (למעוניינים בכך) סדנה מלווה בת שישה מפגשים (קורס 51111), כפי שמפורט בסעיף 9 להלן. בחוזר זה נפרט את ההנחיות לתיאום מנחה לע"ס וההנחיות לגבי כתיבת העבודה.

שימו לב: עד תום שבועיים מתחילת שנה"ל יתבקשו כל התלמידים הכותבים השנה ע"ס להגיש "טופס שיבוץ לעבודה סמינריונית תשע"ז". הסעיפים הבאים מפרטים את אופן המילוי והשיבוץ. את הטופס ורשימת המנחים כמו גם המלצות ותשובות לשאלות רלוונטיות ניתן למצוא באתר המחלקה (למעבר לאתר המחלקה לחצו [כאן](#)).

א. שיטת השיבוצים

עבודה סמינריונית תיכתב ותיבדק על ידי מנחה מהמחלקה לפסיכולוגיה. קיימים שלושה מסלולים לשיבוץ למנחה.

1. **המסלול הראשון** מיועד לסטודנטים המשתתפים בקורס **עבודה מעשית מחקרית**. כל סטודנט שמשתתף בעבודה מעשית מחקרית **מחויב** לכתוב את הע"ס אצל אותו מנחה ובאותה שנת לימודים (בין אם מדובר בשנה ב' או בשנה ג'). **סטודנטים במסלול זה ישובצו אוטומטית למנחה שלהם בעבודה מעשית מחקרית**. מי שעושה עבודה מעשית מחקרית מתבקש לציין זאת במקום המתאים בטופס השיבוץ.

2. **המסלול השני** מיועד לסטודנטים שמשמשים כ**עוזרי מחקר**. עוזר מחקר **רשאי** (אך אינו חייב) להשתבץ אצל המרצה שאצלו הוא עובד, בכפוף להסכמת המנחה. **סטודנטים במסלול זה ישובצו אוטומטית למנחה איתו הם עובדים כעוזרי מחקר**. מי שמסלול זה רלוונטי עבורו מתבקש לציין זאת במקום המתאים בטופס השיבוץ.

3. **המסלול השלישי** מיועד לסטודנטים שאינם משתתפים בעבודה מעשית מחקרית ואינם עוזרי מחקר. במסלול זה, תקבלו רשימה של כלל המנחים שניתן לכתוב עבודה בהנחייתם, ו**תתבקשו לדרג אותם** בהתאם להעדפותיכם. הדירוג יעשה בסדר יורד מ 1 המנחה איתו הכי תרצו לעבוד ועד 25 המנחה שאיתו הכי פחות תרצו לעבוד.

לאחר קבלת הדירוגים שלכם תערך הגרלה שבה נגריל את השיבוץ שלכם למנחים לפי ההעדפות שדרגתם. ההגרלה תערך באמצעות אלגוריתם שפותח במיוחד לצורך כך. **אנחנו ממליצים מאוד לדרג באופן אמיתי וכנה לפי העדפותיכם האישיות**. במסגרת ההגרלה, בשלב ראשון ישובץ כל תלמיד לפי ההעדפה הראשונה שסימן. מאחר ולכל מרצה יש מכסת מקומות להנחיית תלמידי ב"א, במקרה של עודף ביקוש למרצה מסוים, תיערך

הגרלה בין כל התלמידים שביקשו לכתוב אצלו. מי שלא ישובץ לפי העדפתו הראשונה, ישובץ לפי ההעדפה השנייה וכך הלאה.

יש להמנע מפניות אישיות למרצים בנושא הנחייה. השיבוץ נעשה אך ורק דרך היועצת לעבודות סמינריות, וחל איסור לתאם את ההנחייה ישירות מול המנחה (למעט עוזרי מחקר הנדרשים לאישור המרצה אצלם עובדים).

מילוי הטופס:

שימו לב כי כל הסטודנטים (גם מי שמשתתפים במעשית מחקרית או משמשים כעוזרי מחקר) חייבים למלא את הטופס.

את תופס השיבוץ תוכלו למצוא [כאן](#).

ההוראות מפורטות למילוי ולשליחת הטופס נמצאות בטופס עצמו, אנא קראו אותן בעיון לפני מילוי הטופס. לצורך מילוי הטופס יש להיעזר ברשימת המנחים שצורפה למייל (אפשר למצוא את הרשימה באתר המחלקה). יש להגיש את טופס השיבוץ עד יום חמישי, 10.11.2016 בשעה 18:00.

רשימות השיבוצים יפורסמו ב-Moodle ויופצו על ידי המזכירות לתלמידים. תלמידים שיפנו לאחר המועד האחרון למשלוח הטופס (10.11.2016) ישובצו על בסיס המקומות הפנויים שיוותרו.

בחירת נושא העבודה תתבצע מול המנחה לאחר השיבוץ. הנושא יהיה אחד מן הנושאים שהמנחה מתעניין בהם כפי שפורט ברשימת המנחים שהוזכרה לעיל.

ב. ייעוץ במילוי הטפסים ושעות קבלה במשך השנה

אם אתם מתקשים במילוי הטופס, מתלבטים, או זקוקים לייעוץ, אתם מוזמנים לפגישת ייעוץ עם ליאת נצר, היועצת לעבודות סמינריות. שעות ייעוץ מרוכזות תתקיימנה בשבועיים הראשונים ללימודים, במועדים הבאים: יום ג' ה' 1/11 בין השעות 14:00-17:00, יום ה' ה' 3/11 בין השעות 14:30-17:00, יום ב' ה' 7/11 בין השעות 12:00-15:00, יום ד' ה' 9/11 בין השעות 12:30-15:00, יום ה' ה' 10/11 בין השעות 12:00-14:00.

אפשר להגיע **לחדר 2520**, אבל רצוי וממולץ לקבוע מראש את זמן הפגישה במייל liat.netzer@mail.huji.ac.il.

אם אף אחד מהמועדים לא מסתדר לכם ניתן לנסות לתאם פגישה חלופית במייל.

במהלך השנה, לאחר סיום השיבוצים, ניתן יהיה לקבוע פגישה בתאום מראש במייל liat.netzer@mail.huji.ac.il.

ג. הנחיות לכתיבת עבודה סמינריות

להלן הנחיות כלליות לגבי האופן בו יש לכתוב ולהגיש את העבודה הסמינריות: ניתן לכתוב שלושה סוגי עבודות סמינריות: **ניסויית** (הכוללת עריכת מחקר פיילוט קטן) **עיונית** (עבודה תיאורטית הכוללת איסוף חומר ואינטגרציה שלו), **ואיכותנית** (מחקר בו מראיינים נבדקים ומנתחים את הראיונות). לא כל מרצה מדריך את כל סוגי העבודות, ונתון זה מצויין ברשימת המנחים המצורפת לחוזר זה. שימו לב שההנחיות לגבי כל סוג עבודה שונות במקצת.

מטרותיה של עבודה סמינריונית

עבודה סמינריונית הינה סיכום תהליך לימוד של ארגון חומר וכתובתו. מצופה מהתלמיד לגלות סקרנות ועניין בנושא הנחקר, ולנסח את עבודתו באופן בהיר ותמציתי תוך קישור ברור בין פסקאות העבודה. **בעבודה ניסויית** על התלמיד להוכיח הבנה של הרקע התיאורטי של הנושא, יכולת לבצע מחקר ויכולת לנתח תוצאות. **בעבודה עיונית** או **איכותנית** מטרת העבודה היא לענות על שאלה משמעותית שנוסחה מראש, באופן שמבטא היכרות עם הספרות בתחום והתמודדות אישית, יצירתית ומעמיקה עם השאלה.

מבנה העבודה

בעבודה ניסויית מבנה העבודה יהיה כשל מאמר מחקרי או של דו"ח מחקר מדעי. **בעבודה איכותנית** מבנה העבודה יכול העלאת שאלה שמתאימה למתודה האיכותנית, סקירת ספרות, עריכת ראיון/ות וניתוח תוכן של הראיון/ות. **בעבודה עיונית** יש להציג שאלה טובה, בהירה ומעניינת בתחילת העבודה. סקירת ספרות הינה הכרחית אך אינה מספיקה: יש להתקדם שלב נוסף בעיבוד החומר, למשל, להציע חיבור בין מודל למציאות מסוימת, לערוך השוואה ביקורתית בין גישות תיאורטיות, להציע פתרון יצירתי לבעיה קיימת, לערוך השוואה בין-תחומית, לבדוק מושג בתחומים שונים בפסיכולוגיה, לבנות הצעת מחקר עתידית, וכדומה.

היקף העבודה

ההנחיות להלן הן כלליות. במקרה של עבודות יוצאות דופן, הדבר נתון לשיקול דעת המרצה. **בעבודה ניסויית** היקף העבודה הוא כ- 10-15 עמודים, **בעבודות עיוניות**, או **איכותניות** ההיקף הוא כ- 20-25 עמודים, כאשר נספחים, דפי כותרת ותוכן עניינים **אינם** נכללים בספירה. מומלץ שימוש בפורמט "דפים רציים", ללא התחלות של עמודים חדשים בראש כל פרק. שמרו על שוליים רחבים, בחרו פונט בגודל נוח לקריאה (כגון David 12 או מקבילותיו) והקפידו על רווח של 1.5-2 שורות.

היקף הביבליוגרפיה

מומלץ שיהיו **לפחות** עשרה פריטים ביבליוגרפיים (בעבודה עיונית רצוי שיהיו יותר כלומר לפחות 15). חשוב שהפריטים יהיו רלוונטיים לנושא וייקראו במקורם (ללא ציטוטי מקור מתוך מקור). יש לצטט את כל המקורות בהם השתמשתם. שימוש במקורות ובמיוחד ציטוטים ישירים מבלי להפנות למקור, וכן העתקת קטעים ארוכים מעבודה או מאמר קיים, נחשבים לעבירה אתית וגוררים סנקציות משמעותיות מצד האוניברסיטה.

היקף הנבדקים

בעבודה **ניסויית** או **איכותנית**, היקף הנבדקים תלוי בתחום המחקר. קו מנחה הינו שהיקף הנבדקים יתאים להיקף של מחקר פיילוט (מחקר מקדים) קטן בתחום המחקר הרלוונטי. בעבודה **ניסויית** מדובר בד"כ על טווח שבין 10-50 נבדקים. בעבודה **איכותנית** מדובר בד"כ על עריכת 1-4 ראיונות.

(1) פגישות מנחה-תלמיד

מומלץ להיפגש עם המנחה לפחות שלוש פעמים במהלך העבודה: 1. פגישת תיאום בה המנחה עוזר לתלמיד/ה לבחור נושא ולהגדיר שאלת מחקר, 2. פגישה שבה עוברים על ראשי הפרקים ומאשרים את עיקרי הביבליוגרפיה, 3. פגישה בשלב הכתיבה כדי להתמודד עם שאלות וקשיים שעולים בשלב זה. בנוסף, **בעבודה ניסויית** או **איכותנית** ייפגש המנחה עם התלמיד ככל הנחוץ כדי להנחות את מהלך המחקר עצמו.

בתחילת חודש דצמבר אנחנו נפרסם שעות קבלה קבוצתיות עבור כל מנחה, שבמסגרתן יוכלו הסטודנטים לבחור ולגבש את נושא העבודה שלהם. שימו לב כי בכל מקרה את הפגישה הראשונה עם המנחה שלכם יש לערוך לפני סיום סמסטר א'. המרצים לא יחוייבו להנחות סטודנטים שיפנו אליהם לאחר מכן (גם אם הסטודנט שובץ להנחיה על ידם), והדבר יכול לגרור דחיה של קבלת התואר בשנה נוספת.

(2) הגשת העבודה

ישנן שתי דרכים להגיש עבודה סמינריונית, ויש לתאם עם המנחה את שיטת ההגשה מראש (לא כל מרצה מוכן לשתי הדרכים): **הגשה כפולה** - הגשת טיוטה, קבלת הערות ואז הגשת עבודה סופית; **הגשה יחידה** - הגשה של עבודה במתכונת סופית. במקרה כזה, אין הגשה חוזרת אלא במקרים חריגים. **משך הבדיקה** - העבודה (או הטיוטה) תוחזר לתלמיד תוך חודשיים מיום הגשתה. **כתיבה אינדיבידואלית** - עבודה סמינריונית חייבת להיות אישית, ואין להגיש בזוגות או בקבוצות.

(3) לוח זמנים ומועד ההגשה

כתיבת העבודה הסמינריונית הינה תהליך העשוי להתפרש על פני זמן רב. לכן, חשוב לעבוד לפי לוח זמנים. המנחה רשאי להגדיר לוח זמנים אחר, במידה והוא רואה צורך בכך. **שיבוץ למנחים**: בסוף חודש אוקטובר (תחילת נובמבר). **פגישה ראשונה עם המרצה**: לפני סוף סמסטר א'. במועד זה, ניתן להתחיל בבחירת הנושא. חשוב בשלב הראשוני לתאם ציפיות לגבי מבנה העבודה והיקפה. **בחירת נושא לעבודה**: כדאי לגבש נושא סופי ומגודר לעבודה עד חודש מתחילת סמסטר ב'. במידה ובחירת הנושא תלויה בחומר שנלמד רק בסמסטר ב', בחירת הנושא תידחה במספר שבועות, ויש להיערך מראש להתחלה מאוחרת של העבודה. **הגשת הצעת מחקר לעבודה אמפירית או ראשי פרקים לעבודה עיונית**: בסוף חופשת הפסח. הצעת המחקר צריכה לכלול תיאור בסיסי של העבודה, כולל פירוט של שאלת המחקר, ורשימה ביבליוגרפית ראשונית. **מועד הגשת העבודה הסמינריונית**: עד חודש מסיום שנת הלימודים. ניתן להאריך את מועד ההגשה עד לסוף חודש ספטמבר של אותה שנה, בכפוף לאישור בעל-פה מהמנחה. עד מועד זה תוגש הגרסה האחרונה של העבודה כולל כל התיקונים, ובמקביל, יוגש עותק של דף השער למזכירות לענייני תלמידים (אפשר גם במייל). בקביעת מועד ההגשה יש להביא בחשבון את האפשרות שהציון דרוש להמשך הלימודים של התלמיד (למשל "דרישה מוקדמת") או לחישוב הממוצע לצורך קבלת פרס הצטיינות. תלמידים המתעדתים להגיש מועמדות לתואר שני בשנה העוקבת נדרשים להגיש את העבודה לא יאוחר מסוף חודש יולי. קחו בחשבון שמנחים רבים אינם זמינים בחודשי הקיץ, ותכננו את מהלך העבודה במהתם. המורה ימסור את ציון העבודה ויחזיר את העבודה בתוך חודשיים מיום מסירתה. במקרים חריגים **יוצאי דופן**, רשאית ועדת ההוראה של הפקולטה לאשר דחייה מעבר לסוף ספטמבר, ובכל מקרה לא אחרי ה-31.12.2017.

(4) קורס מלווה "כתיבה אקדמית והדרכה ביבליוגרפית בפסיכולוגיה" (5111)

במסגרת תוכנית הלימודים, אנו מציעים בסמסטר ב' קורס בן שישה מפגשים בהנחיית ליאת נצר. הקורס יזכה את המשתתפים בו בנ"ז אחת (ציון עובר/נכשל). המשתתפים בקורס יזכו לליווי בתהליך כתיבת העבודה, וירכשו כלים בכתיבה אקדמית שיסייעו להם לכל אורך לימודיהם. הקורס יכסה מגוון נושאים, החל מבחירת נושא

ומיקוד שאלת מחקר, דרך איסוף וסיכום מקורות, עבור בארגון מבנה של עבודות מסוגים שונים, וכלה בכללי ציטוט והפניה. בתוך, יידונו נושאים נוספים כמו יצירתיות בכתיבה, שימוש מושכל במאגרי מידע והתמודדות עם מחסומי כתיבה. ההשתתפות אינה חובה. המפגש הראשון ייערך בשבוע השני של הסמסטר. המעוניינים מוזמנים להירשם לקורס 51111.